

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันกีฬาเทนนิสได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายในประเทศไทยและทั่วโลก จะเห็นได้จากจำนวนผู้เล่นและผู้ชมที่มีเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากกีฬาเทนนิสเป็นกีฬาที่มีคุณค่าต่อสุขภาพร่างกายและความบันเทิง กีฬาเทนนิสช่วยให้ผู้เล่นมีความสุขสนุกสนานในการเล่น และสอนให้รู้จักความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา คือ รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย อีกทั้งยังมีส่วนในการพัฒนาประเทศอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากประเทศต่าง ๆ ได้มีการดำเนินการจัดการแข่งขันเทนนิสภายในประเทศ และได้มีการจัดการแข่งขันในระดับเยาวชนนานาชาติ ระดับชาเลนเจอร์ ระดับฟิวเจอร์ และระดับอาชีพ ตามลำดับ ซึ่งทำให้นักกีฬาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกีฬาเทนนิสมิรายได้เพิ่มขึ้น ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอีกทางหนึ่งด้วย

ปี ค.ศ. 1913 ได้มีการจัดตั้งสหพันธ์เทนนิสนานาชาติ (ในสมัยนั้นเรียกว่า International Lawn Tennis Federation - ILTF, ปัจจุบันคือ International Tennis Federation - ITF) เพื่อวางกฎระเบียบ กติกาต่าง ๆ ให้เป็นสากลและประสานงานระหว่างประเทศสมาชิก

ปี ค.ศ. 1968-1996 เป็นยุคที่เรียกว่ามีรายการแข่งขันที่สำคัญหลายรายการมีเงินรางวัล และเปิดให้ทั้งนักเทนนิสสมัครเล่นและนักเทนนิสอาชีพเข้าแข่งร่วมกัน กีฬาเทนนิสกลายเป็นธุรกิจกีฬาที่ทำเงินมหาศาล มีการก่อตั้ง WCT (World Championship Tennis) และ ATP (Association of Tennis Professional) ในปี ค.ศ. 1967 และ ค.ศ. 1972 ตามลำดับ (www.pyramidtennis.com)

ในปี พ.ศ. 2470 ลอนเทนนิสสมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้จัดการแข่งขันเทนนิสชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทยขึ้น และในทุกครั้งที่มีการแข่งขัน พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ จะเสด็จทอดพระเนตรและพระราชทานรางวัลการแข่งขันทุกปี แม้ในปัจจุบันการแข่งขันเทนนิสชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ก็ต้องมีผู้แทนพระองค์เป็นผู้มอบรางวัลการแข่งขันทุกปี และการแข่งขันเทนนิสเยาวชนชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ซึ่งจัดให้กับเยาวชนในช่วงปิดภาคฤดูร้อน ในสมัยต่อ ๆ มาก็มีภาคเอกชนให้การสนับสนุน การจัดการแข่งขันเทนนิสที่ทำให้เราได้มีโอกาสชมฝีมือนักเทนนิสจากต่างประเทศ คือ การแข่งขันเทนนิสเบียร์สิงห์โอเพ่นที่สนามเทนนิส สมาคมชาวซอยสวัสดิ์ และพญาโอเพ่น ที่พญา (สุรนระ ดิงสภักดิ์, 2547)

ปัจจุบันกีฬาเทนนิส เป็นที่นิยมอย่างกว้างขวางในประเทศไทย และเป็นกีฬาที่มีคนไทยประสบความสำเร็จในการแข่งขันระดับนานาชาติ ซึ่งเป็นผลให้มีการส่งเสริมสนับสนุนเยาวชนและผู้สนใจให้หันมาเล่นกีฬาเทนนิสมากขึ้น ประกอบกับทางภาครัฐและภาคเอกชนได้นำการแข่งขันเทนนิสอาชีพมาแข่งขันที่ประเทศไทยด้วย โดยใช้ชื่อในการแข่งขันว่า “ไทยแลนด์โอเพ่น” (THAILAND OPEN) ซึ่งในรายการดังกล่าวนี้ ได้มีนักเทนนิสอาชีพชั้นนำของโลกมาเข้าร่วมการ

แข่งขันมากมาย ส่วนองค์กรที่มีบทบาทสนับสนุนให้มีการฝึกเทนนิสแก่เยาวชนและผู้สนใจทั่วไปคือ ลอนเทนนิสสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (LTAT) โดยความร่วมมือจากกอล์ฟแห่งประเทศไทย (กทท.) สโมสร หรือชมรมเทนนิสที่มีอยู่ทั่วประเทศไทย โดยเปิดสอนให้เยาวชนและผู้สนใจให้ได้ฝึกเล่นกีฬาเทนนิส สำหรับการฝึกในปัจจุบันจะทำการฝึกสอนโดยครูฝึกสอนประจำสนามเทนนิสต่าง ๆ โดยการเรียนการสอนที่เป็นสากลจะกำหนดขั้นตอนของการฝึกสอนไว้ 4 ชั้น ดังนี้ (ชนะชัย ศรีชาพันธุ์, 2546)

1. ชั้นเริ่มต้น (Beginner) เป็นการฝึกพื้นฐานสำหรับผู้ที่ไม่เคยเล่นเทนนิสมาก่อน ในชั้นนี้ผู้เรียนสามารถเล่นเทนนิสเพื่อความสนุกสนานได้ภายหลัง
2. ชั้นพื้นฐาน (Basic) เหมาะสำหรับผู้ที่เคยผ่านการฝึกเทนนิสมาบ้างแล้ว แต่จะฝึกมากขึ้นในเรื่องของรูปแบบวงสวิงต่าง ๆ ท่าทางในการตีลูก การจับกริป การจับไม้ การฝึกจังหวะ การเข้าถึงลูก และพื้นฐานในการเล่นเกมเดี่ยว เกมคู่
3. ชั้นกลาง (Intermediate) ฝึกต่อเนื่องจากชั้นพื้นฐานเข้าสู่เรื่องการแข่งขัน ลูกต่อลูกชน เริ่มเรียนรู้การนับคะแนน เรื่องสนาม สามารถควบคุมลูกได้ในทุกจุดของพื้นสนาม แยกให้เห็นพื้นที่การตีลูก ตำแหน่งในการส่งลูก รับลูกอย่างไรให้ได้คะแนน โดยเรียนรู้ทั้งการเป็นฝ่ายรับและฝ่ายรุก มีการทดสอบในการเล่นเต็ม เล่นเซ็ท ผ่านขั้นตอนนี้หรือเปล่า ตีได้ก็ลูก ให้สามารถเล่นเกมเดี่ยวและคู่อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพเพื่อการแข่งขัน แต่ยังไม่ลงลึกในการแก้เกม อยากรู้ก็ตามการเรียนรู้ดังกล่าวจะเกิดขึ้น โดยอัตโนมัติทันทีที่เขาเรียนรู้ถึงขั้นนี้
4. ชั้นสูง (Advance) ฝึกเทคนิคขั้นสูงและกลยุทธ์เทคนิคการแก้เกมในการแข่งขัน เริ่มมีการสมมติสถานการณ์จริง เช่น เต็มเท่านี้จะเล่นอย่างไร หรือจะเสิร์ฟลูกที่ 2 เราก็เริ่มให้เสิร์ฟลูกเดี่ยว จะเล่นเป็นเกม เล่นเป็นเซ็ท หรือเล่นเฉพาะไท-เบรคให้เหมือนสถานการณ์จริงมากที่สุด เพราะขั้นนี้ สำหรับผู้ที่ต้องการเข้าแข่งขันทั้งเยาวชนและทั่วไป

ในการเรียนการสอนนั้นครูผู้ฝึกสอนแต่ละคนก็จะมีทั้งผ่านการอบรมจาก กอล์ฟแห่งประเทศไทย (กทท.) หรือผ่านการอบรมจากสถาบันเทนนิสจากต่างประเทศที่เข้ามาอบรมในประเทศไทย เช่น สถาบันเทนนิสนานาชาติ (International Tennis Federation, ITF) เป็นต้น และก็มีเยาวชนส่วนหนึ่งที่มีความสามารถที่จะเข้าร่วมทำการแข่งขันได้ โดยในการแข่งขันนั้นก็จะมีทั้งภายในประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งการแข่งขันดังกล่าวมี ลอนเทนนิสสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และบริษัทเอกชนเป็นผู้สนับสนุนอยู่ การแข่งขันดังกล่าวได้มีการเก็บคะแนนสะสมภายในประเทศ และในระดับนานาชาติ เพื่อนำคะแนนดังกล่าวนี้ไปใช้ในการเข้าร่วมแข่งขันในระดับเยาวชนนานาชาติ และในระดับอาชีพต่อไป

สำหรับนักกีฬาเทนนิสในระดับอาชีพนั้น ก็มีนักกีฬาเทนนิสของประเทศไทยรวมอยู่ด้วยหลายคน แต่ที่เป็นจุดเด่นแล้วนั้นก็คงต้องกล่าวถึง ภราดร ศรีชาพันธุ์ นักกีฬาเทนนิสมืออันดับ 16

ของโลก พ.ศ. 2548 (www.atptennis.com) และแทมมารีน ธนสุกาญจน์ นักกีฬาเทนนิสมืออันดับ 33 ของโลก พ.ศ. 2548 (www.wtatennis.com) ที่ปลุกกระแสวงการเทนนิสของประเทศไทยเราให้ตื่นตัวอีกครั้ง ซึ่งการที่ประเทศไทยเรามีนักกีฬาเทนนิสในระดับอาชีพอยู่นั้น ทำให้เยาวชนหันมาให้ความสนใจในกีฬานี้มากขึ้น แต่การที่นักกีฬาทั้ง 2 คนนี้นั้นจะประสบความสำเร็จไม่ใช่เรื่องง่ายต้องมีปัจจัยในหลาย ๆ ด้าน ทั้งทางด้านผู้ปกครอง ด้านผู้ฝึกสอน ด้านการเงิน และด้านผู้ให้การสนับสนุนต่าง ๆ

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่ามีการแข่งขันเก็บสะสมคะแนนจากการแข่งขันภายในประเทศ และในระดับนานาชาติเพื่อเข้าร่วมการแข่งขันในระดับอาชีพนั้น นักกีฬาเทนนิสในระดับอาชีพจะให้ความสำคัญในรายการแข่งขันที่มีคะแนนสะสมที่สูงมาก ซึ่งได้แก่รายการแกรนด์สแลม (Grand Slam) รวม 4 รายการ (Patrick McEnroe, 1998) คือ

1. รายการ ออสเตรเลีย โอเพ่น (Australian Open) ณ ประเทศออสเตรเลีย
2. รายการ เฟรนช์ โอเพ่น (French Open) ณ ประเทศฝรั่งเศส
3. รายการ วิมเบิลดัน (Wimbledon) ณ ประเทศอังกฤษ
4. รายการ ยูเอส โอเพ่น (US. Open) ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในการแข่งขันจะมีทั้งหมด 5 ประเภท คือ ชายเดี่ยว (Men Single) ชายคู่ (Men Double) หญิงเดี่ยว (Women Single) หญิงคู่ (Women Double) และคู่ผสม (Mix Double) ในประเภทชายเดี่ยว และชายคู่ เป็นการแข่งขันที่ต้องชนะกัน 3 ใน 5 เซ็ต ส่วนในประเภทหญิงเดี่ยว หญิงคู่ และคู่ผสม เป็นการแข่งขันที่ต้องชนะกัน 2 ใน 3 เซ็ต ทุกเซตจะเล่นด้วยระบบไท – เบรค ยกเว้นเซตสุดท้ายจะเล่นแบบระบบชนะติดต่อกัน 2 เกม เมื่อสกอร์ 5 เกมเท่ากัน (เจริญชัย ใจจาน, 2539) และอีกรายการที่นักเทนนิสให้ความสำคัญก็คือ รายการเทนนิส เอทีพี มาสเตอร์ซีรีส์ (ATP Master-Series) รวมทั้งหมด 9 รายการ (www.master-series.com) คือ

1. เอทีพี มาสเตอร์ซีรีส์ แปซิฟิกไลฟ์ โอเพ่น (ATP Master-Series Pacific Life Open)
2. เอทีพี มาสเตอร์ซีรีส์ แนสแดค 100 โอเพ่น (ATP Master-Series Nasdaq 100 Open)
3. เอทีพี มาสเตอร์ซีรีส์ มอลติ-คาร์โร โอเพ่น (ATP Master-Series Monte - Carlo Open)
4. เอทีพี มาสเตอร์ซีรีส์ โรม โอเพ่น (ATP Master-Series Roma Open)
5. เอทีพี มาสเตอร์ซีรีส์ ฮัมบูร์ก โอเพ่น (ATP Master-Series Hamburg Open)
6. เอทีพี มาสเตอร์ซีรีส์ มอนทรีล โอเพ่น (ATP Master-Series Montreal Open)
7. เอทีพี มาสเตอร์ซีรีส์ ซินซินเนติ โอเพ่น (ATP Master-Series Cincinnati Open)
8. เอทีพี มาสเตอร์ซีรีส์ มาดริด โอเพ่น (ATP Master-Series Madrid Open)
9. เอทีพี มาสเตอร์ซีรีส์ ปารีส โอเพ่น (ATP Master-Series Paris Open)

ซึ่งในการแข่งขันแต่ละรายการนั้น นักเทนนิสแต่ละคน ก็จะใช้กลยุทธ์และยุทธวิธีในการเล่น เทนนิสที่แตกต่างกันไปเพื่อที่จะนำชัยชนะมาให้ได้

ในการแข่งขันแต่ละครั้งนั้น กลยุทธ์และยุทธวิธีในการเล่นของนักกีฬาแต่ละคนที่ใช้ในการทำการแข่งขันมิได้เพียงแต่จะต้องใช้ทักษะเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น คู่ต่อสู้, พื้นสนาม และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ (ITF, 1998) ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าว นั้นเป็นสาเหตุที่ทำให้กลยุทธ์และยุทธวิธีในการแข่งขันเทนนิสเปลี่ยนไป

ในปัจจุบันนั้นกลยุทธ์และยุทธวิธีในการเล่นเทนนิสมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และอีกทั้งในประเทศไทยก็ยังมีตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์และยุทธวิธีในการเล่นเทนนิสที่เป็นภาษาไทยน้อยมาก

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาวเคราะห์กลยุทธ์และยุทธวิธีในการเล่นเทนนิสของนักกีฬาเทนนิสของนักเทนนิสแต่ละคน เพื่อที่จะวิเคราะห์ และเปรียบเทียบแบบแผนในการใช้ยุทธวิธีในการเล่น และเพื่อที่จะศึกษาหาจุดเด่นและจุดด้อยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขัน ซึ่งผู้วิจัยหวังว่าการทำวิจัยครั้งนี้คงจะเป็นประโยชน์ต่อวงการเทนนิสเพื่อให้เกิดการพัฒนาสู่ความสำเร็จต่อไปในอนาคต และเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าแก่ผู้ที่สนใจต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์กลยุทธ์และยุทธวิธีในการเล่นเทนนิสในประเภทชายเดี่ยวและหญิงเดี่ยว ในรายการแกรนด์แสลม (Grand Slam) ปี พ.ศ. 2548
2. เพื่อสังเคราะห์กลยุทธ์และยุทธวิธีในการเล่นเทนนิสรอบชิงชนะเลิศในรายการแกรนด์แสลม (Grand Slam) ปี พ.ศ. 2548

ขอบเขตของการวิจัย

1. ทำการศึกษาเฉพาะในการแข่งขันเทนนิสรายการแกรนด์แสลม (Grand Slam) ทั้ง 4 รายการในปี พ.ศ. 2548 ซึ่งประกอบด้วย
 - 1.1 รายการ ออสเตรเลีย โอเพ่น (Australian Open) ณ ประเทศออสเตรเลีย
 - 1.2 รายการ เฟรนช์ โอเพ่น (French Open) ณ ประเทศฝรั่งเศส
 - 1.3 รายการ วิมเบิลดัน (Wimbledon) ณ ประเทศอังกฤษ
 - 1.4 รายการ ยูเอส. โอเพ่น (US. Open) ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา
2. ทำการศึกษาในการแข่งขันประเภทเดี่ยว ซึ่งประกอบด้วย
 - 2.1 ชายเดี่ยวจำนวน 4 คู่ (Men Single)
 - 2.2 หญิงเดี่ยวจำนวน 4 คู่ (Women Single)

3. ทำการศึกษาเฉพาะในรอบชิงชนะเลิศ (Final) เท่านั้น
4. ทำการศึกษาจากดีวีดี (DVD) บันทึกการแข่งขัน

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ทำการวิเคราะห์จากดีวีดี (DVD) บันทึกการแข่งขัน โดยการสังเกตกลยุทธ์และยุทธวิธีในการเล่นเทนนิสอย่างละเอียดด้วยการเปิดดูภาพซ้ำหลาย ๆ ครั้งแล้วเขียนเป็นแบบแผนของกลยุทธ์ในการเล่นและบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องลงในแบบบันทึกข้อมูล

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

กลยุทธ์ในการเล่นเทนนิส (Tactics) หมายถึง ส่วนย่อยของแผนการเล่นที่นำไปใช้ในการแข่งขัน กล่าวคือ การคิดแผนในการเล่นแต่ละคะแนนโดยกลยุทธ์นั้นก็เปลี่ยนแปลงตามรูปแบบที่เปลี่ยนไป ประกอบไปด้วย การเสิร์ฟ การรับลูกเสิร์ฟ การตีโต้ การขึ้นไปเล่นหน้าตาข่าย และการเล่นกับผู้เล่นหน้าตาข่าย

ยุทธวิธีในการเล่นเทนนิส (Strategies) หมายถึง แผนของการเล่นโดยรวม โดยแผนดังกล่าวส่วนใหญ่แล้วนักกีฬาจะเตรียมตัวไว้ล่วงหน้า ประกอบไปด้วย การติดตามลูกเสิร์ฟขึ้นไปหน้าตาข่าย การเล่นเกมท่ายสนาม และการขึ้นไปเล่นหน้าตาข่าย

การเล่นประเภทชายเดี่ยว (Men Single) หมายถึง เป็นการเล่นตัวต่อตัว โดยมีผู้เล่นเพศชายอยู่ฝ่ายละ 1 คน

การเล่นประเภทหญิงเดี่ยว (Women Single) หมายถึง เป็นการเล่นตัวต่อตัว โดยมีผู้เล่นเพศหญิงอยู่ฝ่ายละ 1 คน

รายการแกรนด์แสลม (Grand Slam) หมายถึง การแข่งขันที่ประกอบไปด้วยรายการแข่งขัน 4 รายการ คือ

1. รายการ ออสเตรเลีย โอเพ่น (Australian Open) ณ ประเทศออสเตรเลีย
2. รายการ เฟรนช์ โอเพ่น (French Open) ณ ประเทศฝรั่งเศส
3. รายการ วิมเบิลดัน (Wimbledon) ณ ประเทศอังกฤษ
4. รายการ ยูเอส. โอเพ่น (US. Open) ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

รอบชิงชนะเลิศ (Final) หมายถึง การแข่งขันรอบสุดท้ายของการแข่งขันเทนนิสในรายการแข่งขันรายการแกรนด์แสลม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงแบบแผนและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ใช้สำหรับการแข่งขันในประเภทเดี่ยว
2. เพื่อทราบถึงความแตกต่างของแบบแผนที่ใช้สำหรับการแข่งในประเภทเดี่ยวของนักกีฬา
3. ช่วยให้นักกีฬาและผู้ฝึกสอนมีแนวทางในการเลือกแบบแผนที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการเล่นประเภทเดี่ยว
4. เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลในการศึกษาพัฒนาการของกลยุทธ์และยุทธวิธีในกีฬาเทนนิส
5. เพื่อรวบรวมเป็นตำราประกอบในการเรียนรู้เรื่องกลยุทธ์และยุทธวิธีในการเล่นเทนนิสในระดับที่สูงขึ้นไป
6. เพื่อนำมาพัฒนากลยุทธ์และยุทธวิธีในการเล่นเทนนิสสำหรับนักกีฬาเทนนิสของประเทศไทย
7. การวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางของการวิจัยเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป